

אמר על כך רבי דוסא בן הרכינס, עדי שקר הם, היאך מעידים על האשה שילדה, ולמחר כרסה בן שיניה, כלומר, כשם שאי אפשר שאחר שתלד יחזור הוולד לכרסה, כך אי אפשר שאחר שתראה הלבנה, תלך לאחוריה, ותתכסה, ומאחר שבליל שלושים ואחד לא נראית, ודאי גם ביום שלושים לא נראתה.

ואמר לו רבי יהושע, רואה אני את דבריך, שיש לעבר את החודש^א.

רבן גמליאל גוזר על רבי יהושע לעשות כדעתו

כששמע רבן גמליאל שרבי יהושע מסכים את דברי רבי דוסא בן הרכינס, שראוי לעבר את החודש, שלח לו רבן גמליאל לרבי יהושע, גוזרני עליך, שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך, ביום הכפורים שחל להיות בחשבונך.

"אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם" בין בזמנם בין שלא בזמנם

מאחר שנגזר על רבי יהושע לחלל את יום הכפורים שלפי חשבונו, היה יושב ומיצר.

הלך אצלו רבי עקיבא, ואמר לו – רבי מפני מה אתה מיצר.

אמר לו רבי יהושע – עקיבא, ראוי לו שיפול למטה שנים עשר חדש, ואל יגזור עליי גזירה זו, [כלומר טוב לי לחלות ושלא יגזרו עלי לחלל יום הכפורים].

אמר לו רבי עקיבא – רבי, תרשיני לומר לפניך דבר אחד שלמדתיני.

אמר לו רבי יהושע – אמור.

אמר לו רבי עקיבא – נאמר, "אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדֵם" (ויקרא כ"ג ד') בקריאת ביי"ד תלה הכתוב, בין שנקראו בזמנם, ובין שלא נקראו בזמנם, אלו הם המועדות. וחזר על כך הכתוב שלוש פעמים, שנאמר, "דָּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי ... אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר

חמישה ימים. וילייע בכל זה.

^א ורבן גמליאל שקיבל את העדים, לא מפני שאמר, שנתרחקה הירח מן השמש בליל שלושים עד שתיראה, ובליל שלשים ואחד חזרה לאחוריה, ונתקרבה אצל השמש עד שנתכסית, שאין הירח חוזרת לאחוריה אלא עושה מהלכה בסבוב בגלגלה, אלא שידע רבן גמליאל בחשבונו, שבאותו הלילה שאמרו העדים שראוה, כבר נתרחקה הירח מן השמש עד שהיה אפשר שתיראה, לפיכך קיבל עדותן. ובמה שאמרו בליל עבורו לא נראה. אפשר שהיה מפני שכיסה אותו הענן או סיבה אחרת גרמה שהם לא ראו אותה. [רע"ב]. ובעל המאור כתב, שבאמת עדי שקר היו, כדעת רבי דוסא ורבי יהושע, אלא כיון שכתוב "אתם" ואפילו מוטעים, לא רצה רבן גמליאל לחזור בו בדבריו, אחרי שנתקדש החודש, וגם רבי דוסא ורבי יהושע הודו לו בסוף. [עיי בעל המאור].